

Crítica literària

Una obra de categoria clàssica

Mircea Eliade (Bucarest 1907 - Chicago 1986), considerat un dels fundadors de la història moderna de les religions del segle XX, demostrà de ben petit ser un gran erudit i amant del saber en general. Fou un personatge fascinant, no només per la seva obra literària i acadèmica, sinó també pel seu pensament i la seva vida: llicenciat en Filosofia, va dedicar gran part de la seva vida i de la seva obra a analitzar i a sistematitzar una visió comparativa de les religions. Viatjà a Roma, a l'Índia, i a l'Himàlaia, on practicà el ioga. Més tard, retornà a Romania i exercí de professor a la Universitat de Bucarest. Després de la Segona Guerra Mundial, s'establí un temps a París, i finalment s'instal·là a Chicago, on fou nomenat director del departament d'Història de les religions. Va ser un gran apassionat de les religions orientals, sobretot de la cultura i de la filosofia índia; la seva estada a l'Orient marcà els seus treballs posteriors, sobretot pel que fa al simbolisme religiós, el descobriment de l'home neolític —que comporta el naixement de la religió còsmica—, la importància dels mites, etc.

El sagrat i el profà ha estat sovint catalogat com una obra de categoria clàssica. I no en va: en ella el lector descobreix el significat de l'experiència religiosa de l'*Homo religiosus* arcaic i la

MIRCEA ELIADE
El sagrat i el profà. Traducció de Júlia Argemí
Fragmenta Editorial, 2012, 256 pàg.

seva vigència en les accions humanes. Des d'una perspectiva teològica, l'autor presenta els mecanismes generals i les modalitats de la sacralitat i de la fe, a més de recollir algunes qüestions que ja havia tractat anteriorment, com l'estudi dels símbols i el mite de l'etern retorn. Així, doncs, aquest llibre pretén servir d'«introducció general a l'estudi fenomenològic i històric dels fets religiosos», tal com Eliade apunta en la seva introducció; és, per tant, amb paraules de Vicenç Mateu, una obra eminentment filosòfica, perquè no només contempla la realitat sinó que en vol la transformació. L'obra fou suggerida a Eliade pel professor Ernesto Grassi, i publicada el 1957 a la Rowholt Deutsche Enzyklopädie; l'edició present ha estat publicada per Fragmenta Editorial, amb la traducció de Júlia Argemí, doctora en Filologia Romànica, i la introducció de Vicenç Mateu, llicenciat en Filosofia i especialista de l'obra d'Eliade.

Eliade, així com Durkheim, no dubta a definir el *sagrat* com allò que s'oposa al

profà; aquesta relació d'oposició és l'essència del fet religiós. Però la finalitat d'Eliade no és establir una comparativa d'aquests dos elements, sinó parlar del *sagrat* en la seva totalitat, de remarcar aquells elements que conformen l'experiència religiosa primitiva, que és la que l'*Homo religiosus* cerca, perquè s'ha mantingut inalterable al llarg dels segles.

L'autor, tot i ser conscient que actualment el *profà* és el màxim governant, creu que el *sagrat* forma part de la nostra història i continua vigent perquè, en última instància, la consciència de l'home modern deriva del comportament de l'home religiós arcaic. Per aquest motiu, l'home modern de la societat occidental està en crisi, perquè desconeix el sentit de l'existència: en desprendre's del sentiment religiós l'home ha perdut la seva consciència humana, rebutja la transcendència —la realitat absoluta, el *sagrat*— i únicament es conforma amb la relativitat de la realitat —el *profà*—. Per a Eliade, el *sagrat* es manté ocult, ja

que qualsevol acte, per petit que sigui, pot esdevenir la repetició dels gestos exemplars i, en definitiva, la reproducció dels mites, a través dels quals l'home es pot submergir en el món sagrat dels temps primordials.

Griselda Oliver i Alabau
Llicenciada en Filologia Clàssica

Crítica cinematogràfica

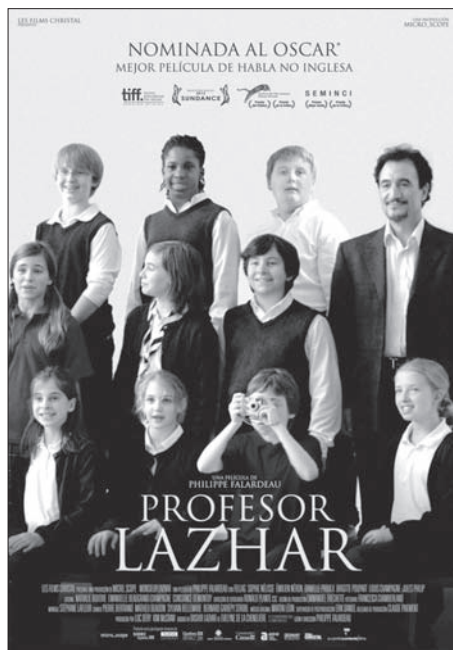
Poema pedagògic en homenatge als educadors

PROFESOR LAZHAR

DIRECTOR: Philippe Falardeau.
INTÈRPRETS: Mohamed Fellag, Sophie Nélisse, Émilien Néron, Marie-Ève Beauregard, Vincent Millard Seddik Benslimane.
Drama, comèdia. 94 minuts.
Canadà, 2011.

Profesor Lazhar és una pel·lícula canadenca nominada a l'Oscar al millor film estranger l'any passat. Sorprenent i profunda, aborda el problema del suïcidi a les aules des del coratge d'un professor algerià al Quebec que destil·la el seu sofriment cap a l'acompanyament educatiu dels seus alumnes.

La pel·lícula comença amb una trobada tràgica a l'aula de nois d'11 i 12 anys. Amb aquest motiu entra en escena Bashir Lazhar (Mohamed Fellag), un estranger de mitjana edat que s'ofereix per treballar com a professor d'aquest grup de nois traumatitzats. La seva veu càlida amb accent àrab, els seus mètodes clàssics per ensenyar literatura, el seu caràcter solitari i el seu vestit envellit inesperadament captiva els alumnes. Entre ells destaquen Alice (Sophie Nélisse) per la seva saviesa forjada en la seva

pròpia vulnerabilitat i Simon (Émilien Néron) que viu rosegat per una culpa interior incapaç de superar. Mentre un vel de silenci cobreix la veritat dels fets, amb la complicitat benintencionada de la directora i del claustre, el professor estranger és l'únic que planta cara a la mort. Gràcies a ell, a qui uns pares demanen que ensenyi als seus fills però que no els eduqui, els alumnes tindran l'oportunitat de madurar per afrontar

la vida. Tremendament actual, es tracta d'una adaptació de l'obra *Bashir Lazhar* de la dramaturga Evelyne de la Chenelière publicada el 2002 i que fa de la mare d'Àlicia a la pel·lícula. Aquest poema pedagògic tracta de reflexionar sobre la hiperprotecció en educació precisament en un moment en què assistim a una invasió de la duresa de la realitat a les aules. El dolor, el patiment i la mort s'han ocultat a una generació d'infants que prematurament ja els carreguen sobre l'espatlla. Aquests nois són els que necessiten no ser abandonats a la seva sort i per això han de comptar amb educadors que els guiïn en aquesta hora, com va assenyalar Albert Camus en el seu relat autobiogràfic *El primer home*.

Per representar aquests educadors apareix un estranger, trencat pel seu mateix sofriment de violència i desarrelament, però que malgrat tot s'ha convertit en un ésser humà sòlid capaç d'acompanyar en la travessia del desert els seus alumnes. En un moment en què s'insisteix en la qualitat competitiva de l'ensenyament, aquí apareix una reivindicació convincent dels educadors com a imprescindibles per a aquesta hora.

El director Philippe Falardeau (*C'est pas moi, je le jure!* 2008; *Congorama*, 2006) ens ofereix aquest relat intel·ligent i crític sobre l'educació i la vida. En un temps on les crisàlides-alumnes

tenen difícil convertir-se en papallones per poder volar calen arbres que resistixin els incendis i que en el dolor siguin testimonis de l'amor. En un temps en què ja no es pot tocar l'ànima, aquesta pel·lícula reivindicava els éssers humans. Genials els petits quan poden superar la culpa i la pena, i poden créixer i volar confiats en les seves possibilitats. Imprescindibles els mestres capaços de creure que més enllà de l'incendi i les dificultats han de seguir dempeus per abraçar.

La força espiritual no sorgeix de la comoditat ni de l'encobriment sinó de la mateixa vida, de l'exercici de la responsabilitat de no abandonar els altres. De romandre creient que hi ha esperança, plantats a la terra, amb la mirada capaç d'aixecar el vol malgrat les proves i amb la confiança de prestar la pròpia feblesa per sostenir els altres. Com es presentarà el professor: Bashir significa «portador de bones notícies» i Lazhar significa «afortunat».

Així, doncs, una bona notícia per a tots des del poder de la metàfora. Uns quants educadors em deien quan van veure la pel·lícula que ja no queden alumnes així. Altres espectadors em deien que ja no queden educadors així. Però tots sabem misteriosament que en cada ésser humà hi ha un ésser afortunat que és una bona notícia. I això és la presència de l'Esperit.

Peio Sánchez
Director del Departament de Cinema de l'arquebisbat de Barcelona

